

ТЭХНІЧНАЯ ЭЛІТА

Прафарыенцір

Цень на дзень: хімія

З акцэнтам на практыку

Сталічныя школьнікі на адзін дзень сталі студэнтамі хімічнага факультэта БДУ дзякуючы старту прафарыентацыйнага праекта «Chemical Shadow day BSU — Цень на Дзень БДУ». Акцыя была ініцыяваная студэнтамі хіміфака для знаёмства старшакласнікаў з прафесіяй хіміка і аказання ім дапамогі ў выбары будучай спецыяльнасці і месца вучобы.

Першымі ўдзельнікамі сталі старшакласнікі, якіх адабралі па выніках ацэньвання іх матывацыйных лістоў. Унікальнасць праекта заключаецца ў атрыманні магчымасці школьнікам правесці дзень у навуковых лабараторыях, каб канчаткова вызначыцца з кірункам будучай прафесіі. Сёння падрыхтоўка хімікаў у БДУ праводзіцца па шасці спецыяльнасцях, кожная з якіх мае сваю спецыфіку з улікам спалучэння фундаментальных ведаў і навуковага падыходу. Акцэнт у дадзеным праекце зроблены на пашырэнні ўяўлення школьнікаў аб практычным значэнні хімічных навук.

Для хлопцаў і дзяўчат правялі экскурсію па лабараторыях факультэта і Навукова-даследчага інстытута фізіка-хімічных праблем. Школьнікі змаглі далучыцца да работ навукоўцаў, даведацца аб інавацыйных распрацоўках, убачыць хімічныя доследы ў рэальнасці і атрымаць адказы на пытанні, якія іх цікавяць, ад вядучых навукоўцаў спецыялістаў.

Так, гасцей запрасілі ў лабараторыю раствораў цэлюлозы і прадуктаў іх перапрацоўкі, хіміі свабодных радыкалаў, тэхналогіі лекаў, біяхіміі лекавых рэпрапаратаў, лекавых рэпрапаратаў на аснове поліцукрыдаў і іншыя. Акрамя таго, абітурыенты атрымалі кансультацыйную дапамогу па пытаннях паступлення на хімічны факультэт.

Плануецца, што акцыя будзе праводзіцца рэгулярна, два разы на год. Пакуль яна носіць пілотны характар, каб ацаніць яе запатрабаванасць сярод школьнікаў.

Хімічны факультэт БДУ ўяўляе сабой найбуйнейшы навукова-даследчы і педагогічны комплекс. Студэнты маюць магчымасць стажыравацца ў аўтарытэтных навукоўцаў і працаваць над сумеснымі праектамі. Будучыя хімікі атрымліваюць фундаментальныя тэарэтычныя веды і вучацца прымяняць іх на практыцы, авалодаваюць найноўшымі метадыкамі хімічнага аналізу і даследавання.

Матэрыялы падрыхтавала
Надзея НІКАЛАЕВА.

**(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)**

Сёння ў сістэме прафесійнай адукацыі ў нас прадугледжаны розныя траекторыі навучання, але, самае галоўнае, сярод іх няма тупіковых. Перад маладымі людзьмі адкрыты ўсе ўзроўні адукацыі, што забяспечвае ім устойлівае становішча на рынку працы. І зусім неабавязкова пачынаць прафесійны шлях з навучання ў ВНУ. Мы заўважылі, што абітурыентаў цікавяць прафесіі, якія маюць перспектыву развіцця ў рэальным сектары эканомікі. Прычым значэнне мае ўсё: і прыцягальнасць назвы, і змест падрыхтоўкі, і наяўнасць сучаснага адукацыйнага асяроддзя, якое дазваляе сфарміраваць адпаведныя кампетэнцыі, і кваліфікацыя педагогаў (ці здольныя яны зрабіць працэс навучання захапляльным).

Тэхнік-біятэхнолаг

Установы прафесійнай адукацыі працуюць у вельмі шчыльнай звязцы з арганізацыямі — заказчыкамі кадраў і аператыўна абнаўляюць кваліфікацыі.

«Галоўнае — адпавядаць тэндэнцыям не толькі сённяшняга дня, але і ўяўляць, якія прафесіі будуць запатрабаваныя ў перспектыве, што трэба сёння вывучаць, каб адпавядаць патрабаванням рынку працы на тры-чатыры гады наперад. Без гэтага сістэма прафесійнай адукацыі не зможа задаволіць патрабаванні, якія прад'яўляюць заказчыкі кадраў, — разважае начальнік упраўлення прафесійна-тэхнічнай і сярэдняй спецыяльнай адукацыі Міністэрства адукацыі Аляксандра ПЯТРОВА. — Дыяпазон спецыяльнасцяў у нас дастаткова шырокі: 105 на ўзроўні прафесійна-тэхнічнай і каля 190 — на ўзроўні сярэдняй спецыяль-

«Прадпрыемствы ўкаранялі тэхналогіі, якія прыйшлі да іх з адукацыі».

най. Мы імкнёмся максімальна наблізіцца да патрабаванняў, якія дыктуе рынак працы: як у колькасным, так і ў якасным плане. Таму ў адных установах нейкія спецыяльнасці часова закрываюцца, затое адкрываюцца новыя, на выпускнікоў якіх ёсць попыт».

Напрыклад, у 2019 годзе ў філіяле РІПА «Маладзечанскі політэхнічны каледж» распачалася падрыхтоўка па новай спецыяльнасці «Вытворчасць біятэхналагічнай прадукцыі» з прысваеннем кваліфікацыі «Тэхнік-біятэхнолаг».

— Мы актыўна супрацоўнічаем з рэзідэнтам індустрыяльнага парка «Вялікі камень» — Беларускай нацыянальнай біятэхналагічнай карпарацыяй. Высокатэхналагічныя вытворчасці толькі адкрываюцца, а мы ўжо рыхтуем для іх кадры. Гэта сведчыць аб тым, што сістэма прафесійнай адукацыі развіваецца сінхронна, а недзе і аперэджваючы патрэбы эканомікі, — падкрэслівае Валерый Галубоўскі. — Праз два гады мы канстатуем, што цікавасць з боку маладых людзей да новай спецыяльнасці ёсць, пра што сведчаць і конкурсы падчас прыёмнай кампаніі. Моладзь бачыць, што заказчык гатовы даць сучасныя працоўныя месцы і забяспечыць адпаведны сацыяльны пакет для маладых спецыялістаў.

Яшчэ адна новая спецыяльнасць — «Арганізацыя тэхнічнага сэрвісу транспартных сродкаў». Будзем рыхтаваць спецыялістаў, здольных эксплуатаваць і рамантаваць электрамабілі. Попыт на такія кадры высокі, асабліва ў сувязі з шырокім укараненнем сеткі электразаправачных станцый і ростам папулярнасці гэтага экалагічна чыстага віду транспарту. Створана і матэрыяльна-тэхнічная база для падрыхтоўкі навуэнцаў — рэсурсны цэнтр у філіяле РІПА «Мінскі дзяржаўны аўтамеханічны каледж імя акадэміка М. С. Высоцкага».

Рабочы і інжынер

У многіх краінах свету сёння вядуцца размовы пра перагляд падыходаў да рабочых спецыяльнасцяў і кваліфікацый. Некаторыя рабочыя спецыяльнасці або ўжо зніклі, або блізкія да знікнення. Замест іх з'яўляюцца іншыя, з прынцыпова новым узроўнем падрыхтоўкі. Цяпер, каб выконваць на вытворчасці спецыяльныя

функцыі, рабочаму недастаткова валодаць толькі пэўнымі навыкамі — трэба мець шырокі дыяпазон ведаў у сумежных галінах.

З 2011 года ва ўстановах прафесійнай адукацыі нашай краіны пачалі рыхтаваць рабочых з сярэдняй спецыяльнай адукацыяй, паколькі інтэграліся функцыі рабочага, тэхніка і інжынера. Так з'явіўся клас высокакваліфікаваных рабочых, якія кіруюць вытворчымі працэсамі і высокатэхналагічным абсталяваннем. Гэтая праграма ўведзена, напрыклад, па спецыяльнасці «Эксплуатацыя мехатронных сістэм прамысловага абсталявання». Выпускнікі, якія яе атрымалі, запатрабаваныя ў машынабудаванні, станкабудаванні, радыёэлектроннай, перапрацоўчай, харчовай прамысловасці. А ў каледжы інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій Акадэміі сувязі ў гэтым годзе адкрылася новая спецыяльнасць «Інфармацыйныя кабельныя сеткі».

Цэнтры кампетэнцый

— Авалоданне прафесіяй немагчымае без тэхналогій і абсталявання, якія адпавядаюць сучасным патрабаванням. Каб навучэнцы мелі доступ да высокатэхналагічнага абсталявання, у краіне створаны 51 рэсурсны цэнтр ва ўстановах сярэдняй спецыяльнай і прафесійна-тэхнічнай адукацыі. Яны досыць раўнамерна размеркаваныя па рэгіёнах. 19 з іх маюць інавацыйнае абсталяванне, дзякуючы якому стала магчымай апераджальная падрыхтоўка: каб нашы выпускнікі праз тры-чатыры гады адпавядалі патрабаванням, якія будуць прад'яўляцца на вытворчасці будучыні, — кажа Аляксандра Пятрова.

Рабочаму недастаткова валодаць толькі пэўнымі навыкамі — трэба мець шырокі дыяпазон ведаў у сумежных галінах.

Рэсурсныя цэнтры дзейнічаюць па прынцыпе сеткавага ўзаемадзеяння паміж установамі прафесійнай адукацыі. З гэтага вучэбнага года іх база будзе выкарыстоўвацца таксама і для практычнага навучання студэнтаў вышэйшых навуковых устаноў. Дарэчы, у новай рэдакцыі Кодэкса аб адукацыі рэсурсныя цэнтры будуць перайменаваныя ў цэнтры кампетэнцый, што адпавядае іх зместу і сутнасці.

Як адзначыў Валерый Галубоўскі, далучэнне нашай краіны ў 2014 годзе да сусветнага руху WorldSkills адкрыла перад сістэмай прафесійнай адукацыі новыя магчымасці. Галоўная мэта WorldSkills — папулярызацыя рабочых прафесій у сучасным грамадстве, у тым ліку праз правядзенне нацыянальных і міжнародных спаборніцтваў, якія яшчэ называюць алімпіядай у прафесійным майстэрстве. У сусветнага руху WorldSkills ёсць дэвіз «Удасканалвай свет прафесійнымі навыкамі».

Кожныя два гады праходзіць сусветнае першынство ў шасці сферах: транспарт і лагістыка, будаўніцтва і тэхналогіі будаўнічай вытворчасці, тэхналогіі вытворчасці і тэхналогіі машынабуда-

вання, інфармацыйна-камунікацыйныя тэхналогіі, творчыя прафесіі і сацыяльна-бытавое абслугоўванне. Але спаборніцтвы праводзяцца не дзеля саміх спаборніцтваў. Іх фармат выкарыстоўваецца для таго, каб спрыяць распаўсюджванню ў свеце міжнародных прафесійных стандартаў. Прафесійныя стандарты WorldSkills — гэта стандарты заўтрашняга дня.

Значэнне мае ўсё: і прыцягальнасць назвы, і змест падрыхтоўкі, і наяўнасць сучаснага адукацыйнага асяроддзя, якое дазваляе сфарміраваць адпаведныя кампетэнцыі, і кваліфікацыя педагогаў (ці здольныя яны зрабіць працэс навучання захапляльным).

— Развіваючы ў Беларусі гэты рух, мы праследавалі тры мэты, — канстатуе Валерый Галубоўскі. — Перш за ўсё, гэта абнаўленне зместу вучэбных праграм у адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі. Рыхтуючы зборную, мы былі заданні, якія распрацоўваюцца сусветнымі экспертамі, і разумеем, да чаго трэба імкнуцца. Таксама нам удалося ўдасканаліць механізм узаемадзеяння заказчыкаў і кадраў. Удзельнічаючы ў падрыхтоўцы нашых хлопцаў і дзяўчат да нацыянальнага альбо сусветнага чэмпіянату, зацікаўленыя прадпрыемствы бачаць становачыя эфекты, якія могуць атрымаць ад такога супрацоўніцтва. Ведаю нямала выпадкаў, калі прадпрыемствы ўкаранялі тэхналогіі, якія прыйшлі да іх з адукацыі. Канкурснае вытворчае заданне сусветнага ўзроўню сумесна выконваюць прадстаўнікі адукацыі і вытворчасці, укараняючы складаныя сучасныя тэхналогіі. Дарэчы, каб зразумець, наколькі кампетэнцый, якімі валодаюць навучэнцы і выпускнікі беларускіх устаноў адукацыі, адпавядаюць сусветным стандартам падрыхтоўкі спецыялістаў, трэба выкарыстоўваць міжнародныя індикатары якасці. А гэта стала магчымым дзякуючы руху WorldSkills. Яшчэ адзін эфект — з'яўленне новых спецыяльнасцяў. Так, па выніках трэцяга чэмпіянату WorldSkills з'явілася патрэба ў спецыялістах у сухім будаўніцтве. Быў распрацаваны адпаведны адукацыйны і прафесійны стандарт і адкрыты набор.

Яшчэ адзін несумненны плюс руху WorldSkills — павышэнне прывабнасці сістэмы прафесійнай адукацыі ў вачах моладзі. На спаборніцтвы часта прыходзяць школьнікі, якія знаёмца з сучаснымі прафесіямі і з цікавасцю назіраюць за работай канкурсантаў. Гэта выдатны спосаб прафарыентацыі і агітацыі на карысць рабочых прафесій.

Сачыць за мерапрыемствамі «Тыдня прафесійнай адукацыі» можна на аднайменным YouTube-канале, а пазнаёміцца з падрабязным раскладам на кожны дзень — на сайце www.profiweek.by.